Ч. 114. Чернівцї, пятниця дня 24. вересня (7. жовтня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция, адмінїстр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

ДО СИТУАЦИЇ.

Нинї від'їздить від нас дотеперішний наш президент краю, князь Гогенльоге.

Що він з Буковини мав від'їхати на якесь визначнїйше становище, се не було нікому тайною вже після перших обявів его дїяльности, знаменуючих его визначний талан, що йшов в парі із благородною волею робити все для добра краю і всего населеня. Та разом із тим розуміємо, разом із тим бажаєм, щоб кн. Гогенльоге ступав на висший гієрархічний щебель, тліла у серцю кождого доброго сина Буковини надія, щоб та хвиля наступила як мож найпізнїйше.

Та ситуация державна, прикрі відносини політичні в Триесті, до яких полагоди треба було мужа не лиш із незвичайною ориентациею але із сердечностию, яка-б могла полагодити обопільне роз'ярене триестеньского населеня — позбавлює Буковину дотеперішного незрівняного керманича на всякий случай передчасно, коли овочі его труду і думок стали лише сходити. Та се вже така доля Буковини, що у нїй нї один президент не побув надто довго, а не мож сказати, щоб се мало відбивати ся хосенно на доли краю, бо через те управа мусить носити цїху доривочности. Нашу думку про епоху Гогенльогого висловили ми без обиняків в попереднім числї, а не богато ріжнить ся вона від усїх майже часописий, які в сїй справі забирають голос, а пишуть без облуди, бажаючи добра народови.

В хвили, коли наші читачі будуть мали нашу часопись в руках, урядувати буде в краєвім правительстві новий президент др. Октавіян Реґнер Бляйлебен, про якого маємо поки що лише отсї вістки:

Родив ся він 1866 р. в Бернї, де его батько був професором полїтехніки. Походить із старинного голяндского роду, що прибув до Чех перед 300 роками. По покінченю ґімназияльних студий в Бернї, а унїверзитетских в Празї, вступив наш новий президент краєвий 1888 р. до політичної служби як концептовий практикант до берненьского намісництва. Спершу придїлено его до ради шкільної краєвої а відтак по зложеним із відличним успіхом політично-практичнім іспитї до староства в Знаймі, та вже незабаром покликано его назад до берненьского намісництва а 1897 р. до мінїстерства справ внутрішних в характері повітового комісаря. Тут працював спершу в департаментї буджетовім і технїчно-адмінїстрацийнім, а відтак придїлено его до бюра президияльного. В р. 1898 іменовано его мінїстерияльним віцесекретарем, 1899 відзначено лицарским хрестом ордеру Франца Иосифа. В рік після того іменовано его мінїстерияльним секретарем а відтак поручено ему веденє презідияльного бюра. В р. 1901 аванзував на совітника секцийного, в 1902 на совітника мінїстерияльного а д. 2. жовтня с. р. принесла урядова Wiener Ztg. его іменоване краєвим презид. Буковини.

У війску є др. Окт. Реґнер-Бляйлебен евід. поручником 5 пол. уланів. Новий президент нашого краю жонатий із Габр. фон Вольф, дочкою бл. п. Иосифа підполковника ґенерального штабу.

Вже отся коротенька житєпись виказує, що новий президент урядник незвичайно спосібний, а треба й се додати, що він з відносинами Буковини знаменито познакомлений. І коли на Буковинї зроблено конець соромній системі Буржіньона, то не мала тут заслуга теперішного нашого кр. президента. Практика виказала, що шлях, яким ступав кн. Гогенльоге, наш край ущасливив — колиж новий президент схоче добра краю, про що не хочемо сумнївати ся, то піде вже битим шляхом свого попередника. Новий президент се чоловік в повнї сил із школи д-ра Кербера, один із тих, які хотять зробити з нашої держави — нову Австрию, о скілько не мають непоборимих перешкод в переведеню в дїло новітних ідей. Кого саме ми получили, покаже найблисша будучність і ми ждемо еї супокійно. Становище, яке добув собі тепер наш нарід завдячуємо власній працї. Тож не покладаючи рук працюємо і далї над освідомленєм і орґанїзациєю народа, бо в сьвітї числять ся лише із сильними. Придержуючись в своїм труді закона маємо повну запоруку дальшого розвитку, причім треба бачно вистерігати ся всего, що моглоби служити ворогам як аргумент в інтризї проти нас.

З американьскої Руси.

Потреба вихованя своєї народолюбної інтелїґенциї, необходимість оборони дїтий наших переселенців перед винародовленем — отсе було спонукою для провідників нашої заморскої братиї, щоб заснувати першу руску бурсу в Америцї. І замисл перейшов уже в дїло. В послїднім числї „Свободи“ оповіщує головний Народний комітет в Америцї, що „Руска Бурса“ купила вже в Yonkers свій власний прехороший дім за 5.500 дол. Помешкане складає ся із 13 величавих кімнат, города й саду і є положене при красній улици в здоровій частинї міста. Бурса буде отворена 10. жовтня с. р., а управляти нею буде о. П. Тимкевич. Місячна оплата за одного бурсака виносить десять долярів. Позаяк треба буде сплачувати довг за хату а крім того докладати до коштів удержаня бурсаків, проте „Народний Комітет розписує складки, які певно поплинуть обильним руслом на сю високу цїль.

Славянофільство а радше москвофільство гирцює запомагане рублями і в Америцї. Оно може й дивно, що російскі кнутовлади находять симпатиї на вільній земли Вашінґтона та на се є деякі поясненя хоч не оправданя: Відірвані від матірних земель славяньскі еміґранти мусять мимоволї відчувати серед чужої Америки якийсь потяг до споріднених собі Славян. Що те славянофільство обертає ся в русофільство се

Лїкар Жбанков. 24)

ПРО ЛЇКАРІВ.

(З приводу „Записок лїкаря“ В. Вересаєва).
Переклала Маруся Полтавка.

(Дальше).

XVII.

Статя скінчена. Та не на все в нїй є відповідь В. Вересаєву й далеко не вичерпано усього, що цїкаве публиці і що годило би ся сказати їй про лїкарів і лїкарську справу. В нашій статї наведено більше неґативного, ніж позитивного про лїкарів і читачі можуть подумати, що лїкарська верства, після своєї дїяльности і переконань є дійсно найгіршою частию з цїлої інтелїґентної суспільности. Але такий вивід є цїлком фальшивим. „Записки лїкаря“ й наша статя, що в багато де чому доповнює їх, ясно показує, що *говорити про лїкарську справу значить говорити взагалї про наше житє*, позаяк нам неминуче приходить ся торкатись мало не всїх боків суспільного й особистого житя. Звязок, залежність і взаїмне дїлане між цїлим житєм і її галузею — лїкарською справою не підлягають жадному сумнївови. У всїх відношенях лїкарі живуть не поза житєм, не на безлюдному острові, а тому усе, що є брудного, фальшивого, несправедливого, жорстокого, сумнївного й суперечного в житю лїкарів, є *безпосередною печатию загальної фальш цїлого нашого житя*.

Лїкарі навряд винуваті у чомусь більше ніж инші, тільки, може хиби їх виднїйші й чутнїйші для всїх. Коли-ж про лїкарів говорить ся і пишеть ся більше ніж про инших, то се цїлком зрозуміле: медицина близько обходить усїх і навряд кому-небудь вдасть ся уникнути тих чи иньших зносин з лїкарями, а зносин з иньшими фаховцями — інжінерами, будівничими, судовиками, воєнними акцизниками багато людий не має через цїле своє житє; з лїкарями з сього погляду можуть рівнатись лише педаґоґи, та вони народ служний й захищені міцним панцирем цензури, а лїкарі люди свобідного фаху й підлягають свобідній критицї. Лїкарі в усїх завше на очах, до них завше звертають ся в найлїпших і найгірших випадках нашого житя, їм усї довіряють свої тайни, більш, ніж кому иньшому, від них сподївають ся помочи в найстрашнїйших житєвих пригодах, лїкарі не гості, а ґазди дому, і від їх поради часто залежить переміна цїлого житя — тому зрозуміло, що *лїкарів благославляють а ще частїйше клянуть більше чим иньших*. Далї лїкарі на з'їздах говорять свобідно і пишуть про хиби своєї науки і вади свого фаху, а репрезентанти иньших фахів за рідко виявляють свої тайни. Лїкар близший, знайомійший усїм, від нього залежить найдорозше — здоровлє й житє — як же не благословляти або не лаяти його! Справдї яка осібна, їм самим властива провина лїкарів?

Згадаєм знов найголовнїйші провини їх. Переступні проби — а хиба-ж проби, які роблять педаґоґи над дїтьми, меньше шкідливі, хиба вони не нївечать часто цїлого житя людий і навіть не в імя науки а для цїлком сторонних цїлий? Участь в карі на горло й на тїлї, — а хиба-ж не судиї й не адмінїстратори присуджують і виконують сї ганебні решткі старовини? Роблене переступних викидів і новомальтузиянство — а хиба-ж не фальш цїлого нашого социяльного й полового житя викликає сї викиди й невідомо ще, чи лїкарям належить честь перших кроків в сїй справі? Недодержанє лїкарями правил гіґієни, — а хиба-ж духовеньство і багато иньших проповідників робить те, що проповідує і подає як треба приклад пристосуваня того до житя? Комуляция й гонитва за шматком хлїба, — а хиба-ж професори, правники й иньші не мають по кілька посад директорів банків і иньших, не маючих жадного відношеня до науки, але даючих більш гроший ніж хлїбохватство лїкарів? Торговля собою, — а хиба-ж не те саме роблять адвокати й иньші репрезентанти свобідних фахів? і коли ради успіху практики повстало осібне лїкарське „кокетованє“, то ще дужше й отвертїйше „позують“ з такою метою адвокати. Одержуванє ґенералами від медицини великих гроший, — а хиба-ж не те саме роблять ґенерали від лїтератури, а надто від адвокатури і інжінерської штуки, а також ріжні артисти: Фіґнери, Шаляпіни, Патті, Масіні і иньші репрезентанти красної штуки? Жорстокість і безсердечність — а хиба-ж судиї й прокуратори, що усе відсилають людий до тюрми або в каторгу, адвокати, що боронять усїх без розбору, усїлякі підприємці, що якомога визискують робітників і служачих, більше чутливі? Фальш, відгриванє ролї авґурів, — а хиба-ж не те саме роблять геть чисто всї й хиба-ж не самі хорі вимагають від лїкарів брехнї?

Нарештї безсиле медицини, але в сьому лїкарі так само винуваті, як інжінери в тому, що ми не лїтаєм, метеорольоґи в тому, що ми

вже доказ зручности московских аґентів і необзнакомленя із его справою славяньских еміґрантів, які рекрутують ся головно із селян. Комівояжери того „всеславяньства“ забагли уладити підчас сегорічної всесьвітної вистави в Ст. Луіс і втягнути на него і наших Русинів. Остаточно стала справа на тім, що головний Руский Народний комітет в Америці, в якого склад входять о. Никола Стефанович, о. Никола Підгорецкий, Іван Глова, Гавриіл Дзядик, Алексій Трембач, о. Александер Улицкий, о. Никола Струтиньский ухвалив таку заяву: Ми низше підписані у відповідь на запросини до участи в так званім першім всеславяньскім і журналістичнім з'їзді, що має відбути ся на днях 20—30 вересня в St. Louis Mo., по основній розвазї, заявляем отсим, що яко представителї руско-українського народа в Америцї, помимо нашої найлїпшої волї не можемо в нїм взяти участи а то задля слїдуючих причин:

1) ми мешканцї і горожане Сполучених Держав північної Америки, а на згаданім з'їздї бере участь офіцияльний представитель одної з европейских держав, через що надає сему з'їздови характер зборів під протекторатом чужого правительства;

2) що правительство, котре представляє на з'їздї згадана особа, є вороже всякому культурному розвоєви наций — находячих ся під его владою, а особливо розвоєви нашого руско-українського народа, а навіть самому его істнованю;

3) що комітет скликуючий сей з'їзд вже в першій своїй передвічевій відозві поминув зовсїм наш руско-україньский нарід а опісля мимо докладних печатаних і листовних пояснень систематично і сьвідомо перекручував назву нашого народа, а вкінци против виразного нашого жаданя, зачислив нас до одної ґрупи разом з людьми, що не признають нашої народної індивідуальности;

4) а і тому, що часть участників згаданого з'їзду не дає запоруки предметового і спокійного трактованя справи і можливости якого небудь порозуміня, чого доказом голоси їх преси особливо в послїднім передвічевім часї.

Полїтичний перегляд.

Інтервю з кн. Сьвятополком-Мірским.

Нові російский мінїстер для внутрішних справ кн. Сьвятополк-Мірский приняв кореспондента берлиньского „Lokal-Anzeiger-а“. Після донесеня того кореспондента кн. Мірский заявив ся за сердечним порозумінем між Росиєю а Нїмеччиною, котру назвав „традицийним другом“ росийскої імпериї. Особливо тепер потрібне тїсне співдїлане, бо на Азийскім Всходї Росия боре ся тепер з ворогом, що загрожує цїлій Европі. Що до війни то кн. Мірский віщує єї рішучий поворот в користь Росиї, коли балтийска фльота стане на водах Азиї. Також многообіцюючим і користним єсть вибір ґен. Ґріппенберґа вождом т. зв. II. армії. Війна потреває однак ще довго. В справі національного питаня в Росиї, мінїстер єсть за росийскою державною національностию а поза тим запевняє, що всїм народам Росиї дасть полекші. Також дасть мінїстер більшу свободу прасї, але не повну, бо на те Росия ще не дозріла.

Пращане Є. С. кн. Гогенльоге.

Видїл краєвий попращав уступаючого президента краю у вівторок. Під проводом віцемаршалка проф. др. Стефана Смаль-Стоцкого явили ся члени краєвого видїлу пос. Николай Василько, архим. М. Калїнеску і др. Лянґенган а також правит. сов. др. В. Филипович, сов. кр. Захар і др. Симіґінович, дир. др. Цуркан та дир. Баєр, а проф. др. Стефан Смаль-Стоцкий виголосив до кн. Гогенльоге ось таку промову: Ваша Сьвітлосте! Ласка Є. Величества покликує В. С. на одвічальне становище триєстеньского намістника. Наш достойний монарх зволив у своїй мудрости дати через те Вашій Сьвітлости поновний доказ свого найвисшого найповнїйшого довіря; із за сего позволю собі В. С. як найщирійше поґратулювати іменем краєвого Видїлу. Отсе значне вивисшене В. С. означає для нашого краю важку втрату спочутливого, щирого і великодушного приятеля, сподвижника і прихильника, що в пропорціонально дуже короткім часї своєї дїяльности причинив ся дуже значно на всїх царинах управи до культурного і економічного розвитку краю. Отсю втрату відчуває краєвий Видїл тим більше болючо, що В. С. відносила ся до всїх краєвих справ все із найбільшою прихильностию та дбала о згідливе та одноцїльне співдїлане.

Отсе й явили ся ми ось тут, щоб на жаль попращати ся з Вами, як з нашим дорогим шефом краю і я вповнї сьвідомий того, що дякуючи В. С. найсердечнїйше за Вашу спасенну дїяльність в нашій дорогій країнї, буду речником цїлого краю і то вповнї, без нїякого застереженя.

Те, що я говорю, се не фрази: імя Гогенльоге буде записане золотими буквами в історії так само, як спомин его власника у серцях усїх Буковинцїв. Буковина є вдячна за все добро, яким єї хто небудь надїлює, а Ваша Сьвітлість творили для краю лише добро. Але на що дальших слів, де почуваня в так ріжних проявах виражують лише одну всїх одушевляючу думку: Щоб Ваша Сьвітлість в своїй дальшій дїяльности могла найти повне вдоволенє і належну оцїнку, якаб стала ся рівноважником за посьвяту в службі для загалу. Нехай благословеньство Боже слїдкує за Вашою Сьвітлостию і сїмєю Вашої Сьвітлости.

Зворушений дякував кн. Гогенльоге усїм присутним і бесїдникови. Він сказав, що тямить добре, немовби се було вчера, як він витаючи краєвий Видїл за своїм приходом запевнював Єго, що він має найлїпшу волю посьвятити своє знанє для добра повіреного єму краю. При приязности в співдїланю краєвого Видїлу удало ся не одно здобути так, що остаточний білянс цїлої дїяльности виказує таки актива. Побут на Буковинї був для кн. Гогенльоге дуже милий, тож буде тямити про сей край і бажати ме для него найкрасших успіхів.

* * *

У вівторок вечером уладив княжій парі „Буковиньский Боян“ за ініциятивою голови п. Модеста Левицкого гарну серенаду, відсьпівавши три народні композиції: „Козаченьку куди йдеш?“, „Над Прутом у лузї“ і „А деж тая керниченька“. При тій нагодї промовив голова найстаршого нашого товариства „Рускої Бесїди“ інсп. Омелян Попович, дякуючи княжій парі, що із скупого свого часу найшли кілька хвиль на те, щоб попращати ся із рускими товариствами, які за часів управи кн. Гогенльоге не зазнавали в своїм розвитку нїяких перепон. Князь Гогенльоге дякуючи за сей новий доказ симпатий Русинів жалїв, що не може подяки висловити в нашій мові. Відтак побажав найкрасшого розвитку руским товариствам, висловлюючи своє переконанє про їхню дальшу добру долю. Відтак розмовляв ще із послами др. Ст. Смаль-Стоцким, Васильком, Пігуляком і иньшими знакомими сьпіваками мило, згадуючи між иньшим про Лисенківский концерт та жалїючи, що не доводить ся єму повитати у себе Лисенка в Чернівцях, як се єму бажало ся.

Княжній передала п-а Калитовска прегарну китицю із синьожовтими стяжками. Відтак просила княжна п. проф. Смаль-Стоцку, щоб представила їй поодиноких сьпівачок.

На останку ще раз дякуючи сердечно розпращала ся княжа пара із прибулими.

* * *

Вчера перед полуднем явив ся у Єго Сьвітлости на пращане „Вільнодумний Союз“ буковиньского сойму під проводом I. заступника голови пос. Николая Василька, який промовив ось так:

Ваша Сьвітлости! Вільнодумний Союз буковиньского сойму явив ся ось тут, щоби з приводу уступленя Вашої Сьвітлости з Вами предано попращати ся. — По причинї перешкодженя нашого голови заводовими занятями спадає на мене тяжкий обовязок висловити В. С. ті думки і почуваня, які опановують в тій хвили всїх членів Союза.

В. С! Лише що розпочали Ви управу сего краю, а вже здобуло Ваше почутє справедливости йдуче горі із сердечною нїжностию, Ваша поважна воля і Ваша чесна прихильність довірє а разом із тим також і серця цїлого населеня сеї провінциї, яку замешкує так богато народів та ісповідників так ріжних віроісповідань.

Основна цїха характеру буковиньского населеня можна з'ясувати в трох словах: толерантність, справедливість і щирість. До сих природжених прикмет міг під еґідою Вашої Сьвітлости признати ся кождий Буковинець. Згідна дїяльність усїх народів, яка із того розвинула, ся стала спосібна до правлїня а також основою сего союза, який обнимає нинї цїлий край та який може із сьвідомостию фактичного стану річи сказати: у нашім таборі находить ся Буковина.

І саме та Буковина дякує в сїй хвили В. С. сими словами, що йдуть із глубини нашого серця, за те що Ви — як висловив ся Є. Е. мінїстер президент — „сильним поривом“ посунули нас близше ід заходови в той спосіб, що пособляли із однаковою прихильностию розвиткови усїх народів замешкуючих сей край у всїх областях. що посьвячували его управі усю спроможність із питомою Вам серіозністю і вмілою рукою зуміли таким робом утвердити довірє населеня до тоїж управи.

І коли толеранция, справедливість і щирість має і на будуче остати дороговказом нашого розвитку, до чого всї ми право стремимо, бо результатом сего буде то, що наша вітчина стане для цїлої держави взірцевою провінциєю, в якій єднають ся всї замешкуючі єї народи і віроісповіданя у мирі і згоді — то в такім случаю певно не пропаде нїколи із історії нашого краю імя вельми шановного князя і епохи, в якій він у нас так благодатно дїлав.

Із важким серцем пращаємо ся з Вами, бажаючи сердечно, щоб за Вашу дїяльність било ся супроти Вас серце населеня всюда із такою теплотою, із якою проводили Вас Буковинцї вдячні за Вашу обильну дїяльність аж до хвилї пращаня.

* * *

Почетне горожаньство надали княз. Гогенльоге послїдними днями ще міста Кімполюнґ і Серет, так що він став почетним горожанином усїх 8 буковиньских міст.

Письма з краю.

Сьвяточне отворенє ґімназиї в Кіцмани.

Весела й торжественна то була днина! Справдї сьвяточне отворенє ґімназиї. Від самого входу подвіря вела смеречана алея, на ялинках меркотїли ріжнобарвні хоругви в національних і краєвих красках. Молодїж — 102 голови першої А і Б кляси — прибрала ся й очікує, що то буде. Сьпіваки-ґімназиясти вправляють ся в сьпіві на три голоси, бо треба „поставити ся“, приймаючи гостий з Чернівцїв, не аби яких гостий. По подвірю бігає майстер нинїшної „паради й орнаменту“ п. Прокопович. Веселість, нервове вижиданє, поважний настрій. Учитель ґімназиї п. Яричевский роздає прибувшим гостям програми. Аж тут усї ожидаючі заворушили ся: Гостї над'їзджають. І справдї прибувають вони повозка за повозкою. Директор ґімназиї п. Шпойнаровский витає кількома словами і запрошує до сьвяточно прибраної салї ґімназияльної. Сам виходить на естраду, на якої тлї

не знаємо, яка буде завтра година, хеміка в тому, що не можуть зробити з азоту повітря і т. д. Ми перебрали, здаєть ся, усе й, може в торговлї собою лїкарі мають перед иньшими. Тим, що кидають камінєм в лїкарів, треба оглянутись на самих себе: фальш житя, переймаюча лїкарів, цїлком обхопила й всїх иньших малих і великих; треба покликати лїкарів до полїченя себе, але не меньше потрібним є се й для иньших інтелїґентних фахів. Повтаряємо, ми повинні працювати, щоб перемінити усї загальні ненормальні умови нашого житя, але повинні насамперед памятати про лїченє самих себе; інтелїґенция, яка вважає себе сьвітлом для народу, повинна усунути свої плями, бо-ж осьвітленє виходить не зовсїм правильне.

Лїкарі мають велику переваґу перед багатьма иньшими фаховцями: вони постійно йдуть на боротьбу з заразливими хоробами, аванґардою і головним військом у сїй жорстокій немилосердній війнї часто заражають ся й нерідко гинуть або зістають калїками (низший медициньский персонал страждає від сього ще більше); вкінци, нїхто не подає так богато безплатної помочи, не тратить так багато часу й сил на полекшенє страждань бідних людий. Чи є в нас безплатні пекарнї, столові, безплатні заклади для порад про будованє, в квестиях правних [1]) або науки, чи є багато приватних безплатних шкіл, а безплатні амбуляториї є майже по всїх містах, і по них лїкарі працюють без нїякої платнї від кого-будь. А окремі лїкарі — чи мало-ж часу й гроший тратять на принятя безплатних хорих (кажуть, що навіть Захар'їн інколи давав безплатно поради) але цїлу величезну працю годї порахувати: багато незнаних лїкарів — дїйсних доброчинцїв — працює по ріжних кутиках нашої вітчини, і взнаєть ся про їхню дїяльність, та й то не завжди — лише з некрольоґу. Не треба також забувати, що самі лише лїкарі мають привілей, заведений законом — подавати безплатну поміч і нїколи не відмовляти помочи иньшим, дістаючи в противнім випадку кару.

Нарештї ми не раз показували, що званє лїкаря, яке змушує його вічно мати з людськими стражданями, горем і смертю, вносить багато безрадістного і сумного в лїкареве житє. До того істнують спецálьні медичні „Дамоклові мечі“, які що хвилини можуть опуститись на кождого, навіть найдосьвідченїйшого й найславнїйшого лїкаря, бож наша наука не знає ще багато дечого, не може предвидїти найсумнїйших припадковостий: смерть при хльороформованю, смерть від звичайного добре випробованого й відносно нешкідливого средства (наслїдком так званої ідіосінкрациї), смерть під ножем хірурґа від анатомічної аномалїї якої не можна предвидїти. Усе отсе трапляєть ся в практицї найзнаменитших лїкарів. Поминаючи вже нарікания публики, галас і крик часописий, сї нещасливі неминучі случаї, роблять страшенне враженє на лїкаря і нерідко трапляєть ся, що сей нещасний лїкар кінчить самовбійством. Мабуть усї ще памятають пригоду проф. Коломнїна: він уциркнув хорій признану пробою давку кокаїни і вона умерла. Нещасний професор не перенїс сього нещастя і заподїяв собі смерть; такі то жертви безсиля науки лїтерально пригомшують і пригноблюють лїкарів.

(Конець буде).

[1]) Здаєть ся, такі безплатні консультациї істнують по самих столицях.

видніє величавий образ монарха обвитий сьвітами, і спокійними словами зрисовує історию заснованя ґімназиї. З вдячностию зазначує монументальну заслугу в тім ділї незабутного президента буковиньского кн. Гогенльоге, но як також краевої ради шкільної. Молодїж сьпіває під кермою нар. уч. п. Березовского цїсарский гимн по (німецки). Президент краю відповів на те дуже сердечно, заявляючи, що коли що доброго зробив в тім напрямі, то вчинив те по інтенциї монарха, як Єго намісник. Бажатиб лише треба, аби сьвітло правди і добробут огорнули як найширші верстви люду. Опісля знову промовляє дир. Шпойнаровский, дякуючи громадї кіцманьскій за еї готовість і жертволюбність при заснованю ґімназиї і за поміч в еї удержаню. Молодїж відсьпівала „многая лїта". Тепер промовив з естради проф. Яричевський, звертаючи ся з одушевленими, палкими словами до шкільної молодїжи. Сказав він між иньшим меньше більше так: „Отворило ся нове жерело на Буковині, котрого ключем бити ме животворна — цїлюща водиця просьвіти, науки, змаганя до найвзнеслїйших ідеалів людскости"... Підніс значінє ґімназиї, в якій знайде принaлежну собі пошану побіч рускої також і нїмецка мова, зазначив знову високі заслуги в тій справі князя Гогенльоге, краев. інспектора д-ра Тумлїржа і підніс з наголосом розумний поступок громади Кіцмань, що приняла ся радо помагати новій ґімназиї. Закінчив словами вдяки і многолїтства для цїсаря. Підчас его промови неодно, передівсїм жіноче око руске, залило ся сльозою... Молодїж відсьпівала австрийский гимн по руски. Слїдували оглядини льокалю, потому гості удали ся на бенкет, який з тої нагоди справила громада міста Кіцманя. На сьвято прибуло багато ґратуляцийних депеш з буковиньских ґімназий. З руско-німецкої ґімназиї черновецкої прибули делеґати панове проф.: А. Климіо. Семака. З ради шкільної краевої інспектор Тумлїрж, Ом. Попович. Прибули еще: віцемаршалок др. Смаль-Стоцкий і совітник др. Филипович і багато багато заступників властий, як також багато пань і учительства.

Сьвято відбуло ся справдї величаво.

Учасник.

Засноване „Січи" в Рогізний.

І знов збільшила ся січова орґанізация новими кошами: Дня 2. вересня заложено в чотирох місцях тов. „Січи", так що небавом не стане села на Буковині, де не булоб „Січи". А се чей найлучшою запорукою, що вже недалекий час, коли то Русини будуть успішно ривалїзувати з иньшими культурними народами.

„Січ" в Рогізний дає найкрасші вигляди розвою, бо самі селяни без помочи місцевої інтелїґенциї діпняли сього, що в однім дни записало ся 80 членів. А можна було се пізнати по патріотичнім запалї, по одушевленю, що рідко коли трапляеть ся у наших селян.

На отсе торжество зібрало ся звиш 300 селян і доволї інтелїґенциї (головно з Чернівців), а найбільше причинив ся до величавости сього сьвята пан віцемаршалок др. Ст. Смаль-Стоцкий. Вдячний нарід привитав його з ентузиязмом, гідним сього заслуженого приятеля нашого народа.

На зустріч йому виїхала бандерия: січовики на гарно прибраних конях, так що можнаб сьміло думати, що се ті давні запорожські козаки, що були острахом Бісурманів. Січовики новійшої дати могли хиба тільки подразнити а може й настрашити місцевого пароха о. Козарищука, що на вість про засноване „Січи" утік скоренько до Чернівців.

На просторім майданї привитали п. д-ра Стоцкого хлїбом і солию, а відтак сурмачі затрубіли в привіт ґенеральний марш, між тим коли иньші дали кілька сальв з моздірів.

Др. Стоцкий, вибраний „Січовим батьком" в своїй просторій, популярно приступній промові дуже гарно представив давнїйші часи козаччини і порівняв еї анальоґічно з теперішними, виявив хосенну і величну цїль „Січи" і вказував на темні сторони анальфабетизму, захвалюючи просьвіту і далекосяглі наслїдки. Бесїдник натякнув дальше на наші невідрадні відносини в Галичині і в Росиї і заохочував теплими словами до спільного гуртованя, до самосьвідомости, „щоб і в наше віконце засьвітило сонце" і вкінци остерігав перед злобою наших ворогів, напоминаючи, щоб „Січовики" поступали поважно і обережно.

Нарід з напруженою увагою вислухав отсю промову і свому одушевленю дав вираз невмовкаючими окликами „Славно" і вистрілами з моздірів.

Після промови д-ра Стоцкого обяснив акад. Калинович статути тов. „Січи" і обовязки старшини і удїлив кілька практичних вказівок. Бесїдник підніс також гадку заложити центральний кіш „Січи" прим. в Кіцмани, де повинно небавом відбути ся „Січове сьвято". На отсе торжество повинні очевидно прибути усї делеґати поодиноких „Січий", що причинилоб ся до ще лучшої орґанїзациї, до виміни гадок і до успішної працї.

Се булоб дуже хосенно, єслиб наші Січовики подібно як тому два тисячі лїт Греки на істмійських ігрищах, зібрали ся бодай раз в рік в цїли спільних нарад. На такім „Січовім сьвятї" можна дати якусь аматорску виставу, народний фестин і т. п.

По отсїй промові др. Стоцкий покликав паню М. Дутку на „Січову матку" а на секретарів акад. Калиновича і Війновича, на що збори згодили ся.

Відтак приступлено до вибору старшини, в склад котрої ввійшли: Кость Гаврилець (кошовий); Кость Майданьский (осаул); Василь Гамалюк (учит.); Дмитро Міньтяньский, Михайло Ганчерюк, Іван Мелинка, Дмитро Мелинка (четарі); Прокоп Медвіґ (пис.); Іля Молдован (справн.); Василь Юрчук (хор); Петро Івановский (сурмач).

По торжественнім врученю січових відзнак і прапору слїдували привітні промови від академічних товариств „Січ" і „Союз", від „Січий" з Малого Кучурова, з Жучки і Неполоківців.

Відтак промовляли ще селяни: Ґрищук, Мелинка Іля і Тодор Юрчук. Особливо оба послїдні своєю красномовністю захвалювали просьвіту і здобули собі у своїх земляків окликами „Славно!" заслужену похвалу,

Наш нарід уміе відвдячити ся, єсли бачить що наша інтелїґенция не цураеть ся свого народу. Хто бачив як наші мужики тїшили ся прибутем д-ра Стоцкого, як в своїм одушевленю підносили його, той не буде індеферентом і не скаже в своїм песимізмі: „Для народу не варто працювати, бо він невдячний". Хто таке говорить, той тим хоче лише оправдати свою байдужність і лїнивство. Більше працї і посьвяти панове, а наш нарід зуміе бути вам вдячним!

На конець відбули ся ще вправи нових січовиків і национальними гимнами „Не пора" і „Ще не вмерла Україна" закінчило ся січове торжество в Рогізний.

Нарід ще раз подякував докторови Стоцкому і прибувшій інтелїґенциї з Чернівців за їх прибут і засьпівав в честь нашого заслуженого посла д-ра Стоцкого „Многая лїта!"

Др. Стоцкий звернув на конець увагу присутних на ту сумну і невідрадну вістку, що наш президент краєвий князь Гогенльоге перенесений з Чернівців на намісника до Триесту. В нїм тратить наш нарід неоцїненого приятеля, свого одинокого президента, що нашому народови не відмовив належних йому прав. За його то правительства (на жаль так короткого) ми заснoвали звиш 25 „Січий", дістали руску ґімназию в Кіцмани і вибрали своїх шістьох заступників послами, тим то ми дуже прикро відчуваем перенесене кн. Гогенльоге.

„Не можемо знати, яким буде його заступник і які настануть часи", тому бесїдник запропонував, щоби „Січ" в Рогізний попращала його в четвер, коли вже буде відїзджати на нове становиско щоб сповнити волю нашого монарха. Тим віддамо йому заслужену честь!

Участник.

Реґуляция учительскої платнї.

Від еґзекутивного учительского комітету, що мав заняти ся зладженем проекту закона пенсийного, який мало внести учительство до сойму, одержуемо отсю заяву:

„Центральний заряд товариства буковиньских учителїв порішив в порозуміню з повітовими представительствами учительок умильно просити високий сойм, щоби він супроти безпримірної нужди учительских родин довів до вдоволяючої розвязки вже від кількох лїт актуальну справу учительскої платнї. Буковиньске учительство пригадує при тій нагоді жадане цїлого австрийского учительства, щоби его побори були управильнені анальоґічно до тих, які побирають чотири найнизші кляси урядничих ранґ. Се жадане основує оно тим, що для учительского званя, яке є відносно одвічальнїйше і важче як у державних маніпуляцийних урядників, вимагає ся рівного образованя як у них, та що із сеї причини має народний учитель такіж потреби як державний урядник.

Що до обговорюваня у Вашій цїнній часописї відокремленя жіночих сил учительских при реґуляциї платнї, яка має наступити, заявляють підписані в імени цїлого учительства Буковини без огляду на пол, що в тій справі прийшло до порозуміня в такім змислї, аби віднести ся до високого сойму, щоби він при проектованім управильненю платнї узгляднив у рівній мірі усї учительскі сили без ріжницї пола, та щоби крім сего обділив батьків родин додатками на виховане.

Подаючи отсе, — як яло ся, — до відома поважаної редакциї, просимо після спромоги помагати буковиньскому учительству в їх загально признаних, справедливих домаганях, за що вже заздалегідь сердечно дякуємо.

Чернівцї, в жовтни 1904.

К. Дубенскі, Іванна Лїндес, Ребека Ерлїх, Юрій Брага, Г. Кіппер мол., Аспазия Тофанель, Михайло Кісанович.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 6. жовтня 1904.

На убогих міста Чернівців жертвував кн. Гогенльоге 1000 корон.

Личні вісти. До Чернівців прибув в наукових цїлях наш славний земляк Хведір Вовк, професор парижскої антропольоґічної академиї. — Посол Николай Василько повернув до Чернівців. — Управитель жел. руху др. Гнїдий виїхав у службових справах до Відня.

Господарску виставу замкнено вчера. Задля натовпу иньшого материялу скажемо про неї ширше в слїдуючім числї.

Із „Буковиньского Бояна". В пятницю о год. 7-ій вечером звичайна проба до концерту. Просимо всїх членів учащати на проби концертові від разу в повнім комплетї і в означений час. Нововступаючі члени мають зголосити ся у голови або другого видїлового, почім предложить ся до принятя видїлови, який остаточно рішає. Вписове для нововступаючих 1 кор., вкладка для всїх 2 кор. річно. — Пригадуємо, що сходини „Бояна" відбудуть ся дня 8. жовтня с. р. в салї „Народного Дому". Початок о год. 8-ій вечером. Стрій візитовий. Вступ 1 кор. від особи. Підчас павз відбудуть ся продукциї музичні поодиноких членів товариства. — За видїл: *М. Левицький, І. Ганкевич.*

Перші головні збори споживного товариства „Взаїмна Вигода", зареєстрованої спілки з необмеженою порукою в Юрківцях відбудуть ся в недїлю дня 16. жовтня із таким порядком дневним: 1. Отворене зборів. 2. Пояснене статутів. 3. Вибір старшини. 4. Призначене місця для склепу. 5. Вибір двох субектів. 6. Призначене їм платнї. Ось загощує в наше село вже 4. товариство, на якого отворене маємо отсим честь запросити руску громаду. — При сїй нагоді складаємо щиру подяку Вп. д-рови Василеви Дутчакови, що заняв ся ревно правним боком заснованя сего товариства, не жалуючи нї труду нї гроша. Честь і слава Вам пане докторе за тоє. — За старшину: *Юрій Князький, Ґеорґій Мацкуляк.*

Позір! Сим подаємо до публичної відомости, що в недїлю дня 16. жовтня о 12-ій годинї в полудне відбудуть ся перші загальні збори і отворене „Січи" в Виженцї, під голим небом на „Парканах" з отсим дневним порядком: 1. Отворене зборів. 2. Вибір січового батька і матки. 3. Пояснене статута. 4. Вибір старшини і вручене відзнак і прапора. 5. Установлене членьских вкладок. 6. Привітні промови і закінчене. Просимо всї наші сестри „Січи" і всїх прихильників січової справи, особливо нашу інтелїґенцию прибути на сї збори як найчисленнїйше, щоб дати доказ нашої єдности і сили. В разї непогоди відбудуть ся збори в домі п. Козми Клима. За старшину: *Григорій Танасїйчук*, кошовий, *Семен Клим*, справник.

Проти торговлї дївчатами. Недавно відбував ся в Ціриху міжнародний конґрес, який радив над средствами поборюваня торговлї дївчатами, яка лежить соромним клеймом на сучасній цивілїзациї. В нарадах взяло около 200 людий переважно женщин, які заступали Анґлїю, Арґентину, Бельґію, Данїю, Німеччину, Голяндию, Францию, Росию, Італїю, Ішпанїю, Швецию, Норвеґію, Австрию і Швайцарию. Саме отся міжнародність сеї борби може дати яку таку запоруку успіхів в поборюваню того лиха. Тут нїчо не можуть найострійші закони примінювані до несовісних торговельників, істнуючі лише в однім краю як в сусїднім числї можуть числити на безкарність. Унеможливить а принайменше обмежить в значній мірі ту торговлю лише міжнародна умова, зобовязуюча всї держави карати строго людий, що займають ся тим поганим ремеслом. Що до конечности міжнародної акциї нема двох гадок. Ріжнять ся однак погляди на еї подробицї та розміри. На попереднім парискім конґресї против торговлї дївчатами побідили опортунїсти, котрі уважаючи проституцию конечним лихом, переперли резолюцию, що домагає ся лише кари за уводжене малолїтних та уміщуване повнолїтних дївчат силоміць в публичних домах. Против тої резолюциї заявив ся тепер рішучо у вступнім слові предсїдатель ціріхского конґресу проф. Гільті з Берна, доказуючи, що така резолюция рівнає ся подекуди санкционованю торговлї дївчатами. Бесїдник домагав ся енерґічної боротьби против всяких відмін тих поганих трансакций, а рівночасно замкненя публичних домів як головного жерела того лиха. Професора Гільтія поперли инші участники конґресу, доказуючи також, що головної причини торговлї дївчатами треба глядати в публичних домах. Иншої думки був Гоннора, урядник служби безпечности в Парижи. Добачує він головну спонуку до торговлї дївчатами не в публичних домах, але в нужденних мешкальних норах, против котрих має передовсїм звернути ся боротьба. Усунене публичних домів в теориї оправдане, в практицї не дасть ся ще нинї перевести. Треба обмежати ся до средств, котрі унеможливлялиб приміщуване малолїтних дївчат в тих домах. Погляд Гонноратa побідив, хотяй незначною більшостию на ціріхскім конґресї. котрий приняв отсю резолюцию: „Конґрес против торговлї дївчатами висказує бажане, щоби доки публичні доми не будуть зовсїм знесені, не допускати до них малолїтних дївчат".

Школа для материй. Число наукових заведень для старших в Парижи побільшає ся сеї осени великою школою для материй, заснованою на взір такої школи в Бордо. Цїль школи — дати матерям змогу познакомити ся з обовязками материй і жінок, опертими на наукових основах, дати слухачкам практичні відомости що до вихованя дїтий і ин. Поприте школа буде учити домової господарки, вареня і т. д. На учителїв тої школи покликано найлїпших французких лїкарів і учених. При школї засновано практичний виховуючий дім, взірцеве родинне господарство, дївочу кухню, інститут для дїточих забав. Взагалї нова школа буде зладжена взірцево і є по своїй широкій проґрамі першим заведенем того рода в сьвітї.

Просимо відновити передплату і вирівнати залеглости, бо довжникам часописи більше не вишлемо.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцію відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.